

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Mac. SIMONYI-ház a város-házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Állásajánlások és a hirdetés költségei panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Érmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Ha egyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy hónapra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopitisor egyszeri beiktatásáért 6 kr. Helyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyiltér 4 hasábsopitisorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szombat, július 25.

142. szám

A drezdai botrány.

Debreczen, jul. 25.

(a.) Most, midőn a művelt világ ismerését halljuk napról-napra, midőn az elfogulatlan külföldi tisztelettel emlékszik meg előhaladásunkról, midőn fejdelmek és alattvalók jönnek messze földről megnézni kulturális fejlődésünk szép tanúságát, az országos kiállítást, kétszeresen rosszul eshetik nekünk az a durva tüntetés, a mely Drezdában történt a hatodik német tornaünnepély alkalmából.

Az eset röviden ez: Bockelberg Ernő, a magyar tornaegyesület művezetője és vele a drezdai tornaünnepélyre kirándult magyar tornász társai egy koszorút ajánlottak föl a német tornaszövetségnek, a mely koszoru piros-fehérvörös szalaggal volt ellátva. A mint ezt a jelenvolt németek meglátták, egy részük éktelen zűgásban tört ki és visszautasította a koszorút. Georgi, a német tornaszövetség elnöke, erre a szószökre lépett s megköszönte a magyarok ajándékát. Szavát azonban elnyomta az ellenszentes zűbaj. A koszorut ekkor a szószökök karjára helyezték, de mivel a tömeg hangosan kívánta eltávolítását, végre onnan is levették.

Tehát a civilizáció egyik legugrabbb népének, a német nemzetnek keblében ennek képviselői gyalázzák meg országukat azzal, hogy a nemzetünk színeivel ellátott koszorut visszautasítják?

Ez fájdalmas sérelem volna, bár ezért is vigasztalni tudnánk magunkat abban a tudatban, hogy a többi művelt világ kétségkívül eítéli ezt a durvaságot. Szerencsére azonban nem így van. Az első pillanatban talán így foghatta föl egyikünk-másikunk de most, midőn nemcsak a tény áll előttünk a magavalóságában, hanem még abban a helyzetben is vagyunk, hogy okait és előidéző tényezőit is ismerjük, most egész más világításban tűnik az föl. Tény az, hogy nem fogadták el a magyar színtű szalaggal díszített koszorút, tény, hogy a tömeg lármásan követelte annak a szószökökről való eltávolítását, de az is tény, hogy azt a koszorút nem magyar egyesület adta át hivatalosan, kiküldöttéi által a német tornaünnepélyen, s a mi fő, a visszautasítás nem a német néptől, hanem annak egy nyegle, elbizakodott, otromba töredéktől: a Schulverein től jött.

Nem a német nép mondta arra a koszorura, hogy „nincs annak ott helye, hanem az a szövetség, a mely évek óta lazassal igyekezett szítja a gyűlöletet a mi szép hazánk másajku lakói között is, a mely esztelen „grossdeutsch“ üzemével megmérgezi más államok belbékéjét, a mely Erdélyben a szász, Csehországban a német elemet igazgatja a domináló faj, itt a magyar, ott a cseh ellen, s a mely elég vakmerő, sok százados történelmi mult és az ősök hagyományai ellenére Ausztria békés németajku lakói között propagandát csinálni a nagy németesség eszméjének, annak az eszmének, a mely a porosz király és német császárság fősége alatt akar egyesíteni minden németet.

Hogy ez így van, hogy a magyar koszorút nem azok utasították vissza, a kiknek a magyar tornászok — a kik ott egészen mint magán egyének szerepeltek

— fölajánlották, hanem a „Schulverein“ emberei, arra nézve adatok állanak rendelkezésünkre.

Hegedűs Sándor országgyűlési képviselő, a nemzeti tornaegyesület és a legújabb alakult magyar tornaszövetség elnöke, nyilatkozatot tesz közzé a „Nemzet“ tegnapi számában, a melyben megmagyarázza, hogy mily minőségben szerepeltek Bockelberg Ernő és társai a drezdai német tornaünnepélyen. A nyilatkozat különösen azért érdekes, mivel egyik fővárosi lap tegnapi számában már megleckézett a magyarokat, hogy miért igyekeznek, nünden áron kifejezni hódolatukat a németek előtt.

Hegedűs Sándor nyilatkozatából egészen világos lesz, hogy a magyar tornászok nem mint a nemzeti tornaegyesület vagy a magyar tornaszövetség küldöttéi szerepeltek a drezdai ünnepélyen, hanem mint magánemberek. Nyilatkozatának erre vonatkozó részében elmondja, hogy úgy ő, mint Bockelberg és mások is kaptak ez ünnepélyre meghívást. Válaszával történt késedelem közben ismételtén sürgették, jelentsék be, kik és hányan mennek Drezdába, mert elszállásolásról kell gondoskodni. A nemzeti tornaegyesületben többen ajánlottak arra, hogy mint vendégek kimennek Drezdába. Hajlandók voltak csatlakozni hozzájuk Aradról is néhányan. Ekkor került az ügy a nemzeti tornaegyesület választmányára elé. Mert némelyek az egyesület zászlóját, jelvényeit és egyenruháját is igénybe akarták venni, valamint koszorút is akartak az egyesület nevében vinni. A választmány Hegedűs indítványára mindezt megtagadta és kimondta, hogy mint egyesület, vagy annak hivatalos küldötte Magyarországáról senki sem vehet részt, sőt ha magánosok vállalkoznának is erre, azok sem vehetik magukkal az egyesület zászlóját, jelvényeit, sőt még egyenruhájukat sem jelenhetnek meg, és elhárítottatott, hogy az egyesület az utóhoz semmiel sem járul.

Igy hát a magyar tornászok mint magán emberek mentek ki — polgári ruhában, zászló nélkül, saját költségükön, senki képviselőitől meg nem bízva. A sértés, a mit Drezdában szenvedtek, nem érhet minket, ez az ő magánügyök, a miért nekik maguknak kellett keresni elégtételt. Kerestek is és kaptak is.

Am azért a tény maga brutális, rit megsejtése a vendégjognak. Hogy kire háramlik ezért a felelősség, azt föntebb már érintettük. A „Schulverein“ tette ezt, a németesség érdekeinek ez a fogadatlán prókátora, a melyet nem csüggeszt el a kiutasítás, a melyben Délmagyarországon és Tirolban részesítették, nem az eredménytelenség, a mely fardozásait mindenütt kíséri, kivéve az erdélyi szászokat; ez mártotta kezét ebbe a dologba is s az ő beavatkozásával a hatodik német tornaünnepélyből olyan tüntetés lett a nagy német szövetség mellett, a mit különösen a csehországi és Ausztria más államaiból odament németajku alattvalók nem igen köszönnék meg.

Hogy csakugyan a Schulverein keze játszott a dologban, az csinált a tornaünnepélyből egy német tüntetést, eléggé elárulják azok a cikkek, a miket a nevezett egyesület befolyása alatt álló lapok irtak a drezdai ünnepélyről. A „Reichenberger Zeitung“ például vezércikkében ezt írja:

„Németország nemzeti egysége nem álmokép többé; a szövetséges állam romhalmazából világra szülő hatalommal emelkedett ki a mai német birodalom. Törzstestvéreink cölhoz jutottak, elértek a legmagasabb pontra a melyre egy nép eljuthat: hazájuk van, a melyhez tar-

tozni már magában véve diésőség... De a nemzeti összetartozás köteleke a közigazgatás területén nem vágtatott ketté és mi most is hű fia vagyunk a közös anyának, Germániának. Németországban a nemzeti egység eszméje tényre vált; de azért nem felejtettük el, hogy mi is a német nemzethez tartozunk. Valamikor mi a német birodalommal való nemzeti közönség mellett törhetlenül megmaradtunk s meg is fogunk maradni, úgy nekünk is tudni fogják adni, hogy a birodalomban velünk együtt gondolkoznak, hogy bajainkat velünk együtt érzik, hogy a mi ellenségeink Németországnak is „ellen-ségei“.

Hogy tehát azon az ünnepélyen, a melyről így hangon emlékeznek meg bizonyos lapok, inzultáltak a magyar tornászokat és nemzeti színükben minket magyarokat: azon ne csodálkozzunk, de miatta ne is aggódjunk. A Schulverein gyűlölettel, gyűlölete az ellenfél lovagiatlan érzése, a mire mi csak megvetéssel felelünk.

Minket megnyugtathat az a körülmény, hogy a drezdai tornaünnepély rendező választmánya a sajnálatos incidensért fényes elégtételt szolgáltatott a magyar tornászoknak. Levelet intézett hozzájuk, a melyben „azon legjobb meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Magyarország több tornaegyesülete részéről megjelent vendégek őszinte baráti indulatból vezéreltetve tervezték egy koszoru átnyújtását és hogy ezen koszoru el fog helyezettetni a német tornaszövetség gyűléstéménytárába.“ A levélben a központi választmány kijelenti továbbá, hogy „a tévedések által előidézett kellemetlen félreértések fölött, a miktől egészen távol áll, legmélyebb sajnálatát fejezi ki.“

Ezt a levelet aláírták Ackermann, Georgi és Götz, a német tornaszövetség vezérferfiái, a kik küldöttségileg fölkeresték a magyar tornászokat és személyesen nyújtották azt át.

Ehnyi elég nekünk. Ha megsér ette a Schulverein éretlen, művelten nemzetet meggyalázó otromba tüntetésével a magyarországot, a németesség józanabb részének ez a nyilatkozata kielégíthet bennünket.

A debreczeni főreáliskola.

Az „Egyetértés“ e heti tanügyi rovata ismerteti Fazekas Sándornak, a helybeli főreáliskola igazgatójának memorandumát, mely e csokka intézetnek teljessé és államivá tételét óhajtja, s rá azt az észrevételt teszi, hogy bizony a város megbírná még az osztályterhén kívül a hiányzó 3 osztálynak is költségét, a mint hogy saját fényes multja az ily köteleesség teljesítésére egyenesen utalja.

Meg kell vallanom, e gondolat az én fejemben is megfordult, mindjárt mikor Fazekas igazgatónak kitűnően szerkesztett és Debreczen álláspontját igen ügyesen feltűntető emlékiratát olvastam. De mint debreczeni ember, nem kívántam az első szót magamnak, mikor egy látszólag Debreczen érdekét sértő igazság kimondása forog fenn.

Mert igazságos dolognak tartom, hogy Debreczen egy teljes reáliskolának a költségét magára vállalja vagy legalább is a tehernek legnagyobb részét viselje; sőt helytelennek azt a fölfogást, hogy a város egy maga alkotta intézetet önmaga adjon ki kezéből és maga bocsásson az államnak rendelkezésére.

Hogy egy és azon ügyben miként meülhet föl két ily szöges ellentétes nézet, az bizonyval magyarázatra szorul. Meg kell tehát mutatnom előbb, hogy miféle ferde fölfogásból eredt az emlékirat, aztán, hogy mi szolgál alappjál a magam véleményének.

Ugy látszik, országszerte az a hit uralkodik, hogy a közoktatásügy csupán az államot illeti; az állam köteles népiskolát építeni, gimnáziumot fenntartani, sőt a tudományoknak magasabb kimiveléséről is gondoskodni. De ez éppen nem áll. Az állam minderre nézve nem érez kötelességet, csak jogot, mely jogát ziven megfosztja bármely társadalmi tényezővel, községekkel, társulattal, autonóm testültekkel, a felekezettekkel, sőt — fájdalom — nálunk még a nemzetiségekkel is.

S valóban ott virágozik a közoktatás, a hol a társadalom mentől több áldozattal járul hozzá, a hol a társadalom nem annyira jogszak nézi az iskola ügy gondozását, mint első rangú kötelességének. — Így találjuk ezt akár a központositott Franciaországban, akár az autonóm Angliában. A francia népiskola mind községi intézet, mely fölött iskolaszék őröklik; angol földön pedig ajg látni állami nép- vagy középiskolát. Falvak és városok, gyárak és ipartelepek gondoskodnak az alsóbb nevelésről, a tudományos képzés költsége pedig társulatok pénzéből és jótékony alapítványokból áll elő. Az állam csak az egyetemeket és szakiskolákat tartja fen, a honnan közigazgatási és igazságszolgáltatató gépezete kerül ki; egyéb iskolákra meglegszik a felügyelet jogával.

Milyen másképp vagyunk hazánkban. Senki itt az iskoláztatás köteleességét nem érzi; jogával ha él, akkor kiváltságot szeretne belőle teremteni a felsőbb hatalom csorbítására; s bármi csekély dolgot visz végbe is, nem szűnik a nagylelkű áldozatot, a hálára számító megerőltetést emlegetni. Folyton halljuk a panaszt, hogy ez a város vagy ama felekezeten nem bírja többé a rája súlyosodó terhet, könnyítsen rajta az állam, de azért jogait, vagy inkább kiváltságait egy ujjal se érintse, egyik kezét alaminznáért nyújtja, másikban görösöt botot szorít.

Valóban különös! Megyei és városi törvényhatóságok sokat panaszolnak, hogy újabb az államhatalom mint szorítja szűkebbre és szűkebbre az autonómiát; nagy ellenséges szemmel nézik is a közigazgatás minden reformját. De a hol autonómikus jogukat ugyancsak gyakorolhatnák — igaz, hogy egy kis kiadással, az iskolaügyről megfeledekeznek. Megyei, városi autonóm iskolákat alapítani kevés törvényhatóságnak jutott még eszébe. Sőt ellenkezőleg; itt maguk lépnek a jogfeladás terére. Szívesen lemondanak, autonóm iskoláikról, csak az állam is vegye le vállukról az iskolafentartás költségét. Pedig hogy az iskola az autonómia legfőbb biztosítója, azt eléggé bizonyítja a protestánsok története.

Ime az első és legáltalánosabb ok, a mi az emlékirat létrejöttét magyarázza. Debreczen polgársága is azt hiszi, hogy reáliskolát fenntartani kizáróan az államnak kötelessége; hogy eddig is ilyesmire költsékeztet, az nagylelkű áldozat, melyért maga az állam hálával tartozik; vegye hát tőle át az állam az iskolát, mert többé erre a czélra nem költ.

A másik ok, mely az emlékiratot sugalmazta, még kevésbé hagyható meggyőzés, mondhatnám megrovás nélkül. Az emlékirat úgy okosodik, hogy mivel a reáliskola nem csupán Debreczen kedvéért áll fenn, hanem az egész Tiszántul északi felét, tehát állami érdeket szolgál, Debreczen nem köteles azt egy maga fenntartani. Ez az elv nemcsak azért érdemel megrovást, mert benne a legvastagabb önzés nyilvánul, hanem mert megfordítva, könnyen veszedelmes fegyverré válhatik az állam kezében Debreczen ellenében. Avagy talán az állam mindig csak Debreczenet nézi, mikor benne valamely állami intézményt alkot. Bizony a pénzügyi a kataszteri igazgatóságot, a bankfőkört, a közjegyzőt, az ügyvédi, a kereskedelmi kamarát stb, nem csupán Debreczen érdeke kívánja, mégis idehelyezte az állam.

Nem akarom az emlékirat keletkezésének rejtettebb okait keresni; pedig hajól sejttem, a homályban ott működik a városi polgárság elfogultsága, melyet még napig is érez a reáliskola iránt és amely nem enged belátnia ez intézménynek — éppen a polgárságra nézve messzeható fontosságát.

Tulajdonképp mikor az előző sorokban az emlékirat helytelen fölfogását bizonyítottam, a magam nézetének is rámutattam az alappjára.

Nekem úgy tetszik, hogy a magyar társadalom keveset áldoz a magyar közművelődésre; nagyon is reá özikodik az államra, mely a közművelődés minden kívánalmának korántsem felelhet meg; egyrészt anyagi ereje hiányzik hozzá, másrészt az állam nem is hathat el mindenüvé. — A társadalom könyved lelkesedésében sok szép eszmét fölkarol; valódit is úgy ahogy, de midőn a valóditáskor nagyobb költségek merülnek föl, az egész intézményt oda dobja az államnak nyakába. Így tett a társadalom a nemzeti színházzal, a muzeummal, sok más egyébbe; megalakította, de fenntartani nem bírta, mert kifogyott a lelkesedésből.

Igy történt számtalan városi, megyei iskolával, sőt most ezen az uton járnak a felekezeti iskolák. Előbb-több mind az állam kezére kerül, mert egyetlen társadalmi tényező sem vállalkozik fenntartásukra.

Igy akar tenni Debreczen nemes városa is; felállítja nagy lelkesen a realiskolát, de majd ellobban a szalmaláng és im szabadulni akar alkotásától, mely időközben, hogy nem viselték gondját, bizony senyvedésnek indult. Át akarja adni önálló iskoláját Debreczen gazdag városa az aránylag sokkal szegényebb államnak; azt kívánja, hogy egy városi tanintézet államivá legyen ott, a hol állami szempont éppen nem követeli. Holott annyi meg annyi hely volna, a hol nemzeti érdek állami iskola felállítását parancsolná.

Azt se feledjük, hogy magának Debreczennek égető szüksége van egy realiskolára. Polgártársaink — azt hiszem — mai nap csak félbizalommal néznek az iskolára, annál inkább, mivel pedagógusok is kérdőbe tették jogosultságát.

De már azon túl vagyunk; a törvény szentesítette az intézményt. Különbösen Magyarországnak oly szüksége van rá, hogy ha másutt nem, hazánkban kellett volna ez iskolát megteremteni — Igenis, hazánkban, a hol az ifjúság túdál a gimnáziumba, hogy a belépő tanulók fele vagy semmi hasznát se vegye a klasszikus képzésnek, vagy hogy szaporítsa az állam legimproduktívabb s ugyis túltengő osztályát, az ügyvédi kart.

A debreczeni gimnázium pedig talán hazánkban a legnépesebb; belőle a fülösleg lecsapolni, gyakorlati pájára terelni, arra éppen egy debreczeni realiskola volna hitvatva.

De a helybeli realiskolának nemcsak a gimnázium rovására kellene virágoznia; ugyis zsufolva kellene lenni termeinek a polgárság gyermekeivel. — Debreczen élénk kereskedő és nagy iparos város mindkét tekintetben gyarapodhatik. Napról-napra nagyobb vidéknek lesz a vasuti központja, azután remélhető, hogy a gyárpar is megerősödik benne, mert a gyárpar a hegyek közül mindinkább vonul a síkságra. Azonban tagadhatatlan, Debreczen kereskedő és iparos osztályának nincs meg a kellő súlya, s ez — nagy általánosságban szóló — csakis az ország tagjainak műveltségbeli gyöngeségét bizonyítja. Ezen első sorban realiskola segíthet, mely módot nyújt kereskedőinknek és iparosainknak, hogy magukat akár közép, akár felsőbb kereskedelmi és ipariskolákra kiképezzék.

Szóval minden magasabb szempont a mellett szól, hogy Debreczen tartsa meg és egészítse ki realiskoláját a maga erejéből; nehány ezer forintnyi segítséget különben az állam sohasem fog megtagadni, ha az intézet szükségéről meggyőződik és Debreczennek áldozatkész-éget látja.

Debreczenben 1885. júl. 24.

Dr. Kardos Albert.

A kereskedő ifjúság.

Budapest júl. 24.

A magyar kereskedő ifjúság jövő hó 15. és 16. napjain az ország fővárosában országos értekezletet fog tartatni. Ez értekezletre a végrehajtó bizottság már régen szétküldte a meghívásokat s az általános érdeklődés, melyben az értekezlet eszméje részesült, a mindenfelől érkező jelentkezések azon biztos

meggyőződést érlelték meg bennünk, hogy a kereskedő ifjúság ezen mozgalmát a legfényesebb siker fogja koronázni.

Debreczenben, a nagy magyar alföld ezen kereskedelmi központjába úgy a kereskedő ifjúság egyeteméhez, mint a kereskedelem kiválóbb férfiaihoz szintén nagyobb számban érkeztek buzdító felhívások ez értekezleten leendő részvételre s bizton remélhető, hogy miután Debreczen város intelligens közönsége legelsőben szokott sorakozni azon mozgalmakhoz, melyek hazafiás, humanus céljaikkal fogva nemzetünknek javára válnak: a debreczeni kereskedők is bizonyára Debreczen tekintélyéhez méltó módon fogják magukat képviselíteni ez értekezleten, annyival is inkább, mert a budapesti kereskedő ifjak társulata szíves viszonzással azon rokonszenves fogadtatásnak, melyben Debreczenben 1883. nyarán részesült, a debreczeni rokonszereget nagyobb kitüntetéssel kívánja ez alkalommal fogadni, bár az 1883. évi ünnepélyességek teljes viszonzását máskorra tartja fón.

Nem lesz érdektelen dolog egy pillantást vetni hazánk kereskedő ifjúságának jelen mozgalmára s azon irányzatra, mik a kereskedő ifjúságot reformtörvényeiben jelenleg vezérelik. A nagy közönség, de még a szakemberek is neszt hallva az e fajta készüldéseknek, gyakran indulnak ki terde feltevésekből s az első rokon, vagy elenszenv benyomása állandó iránytűje marad nézetüknek? legyen szabad egy pár vonással körvonaloznunk a kereskedő ifjúság állás pontját, kelő világításba helyezzünk törekvéseit, tájékozást azoknak, kik társadalmunk ezen tekintélyes osztályának emelkedése, előbbre haladása iránt érdeklődéssel viseltetnek.

A magyar kereskedő ifjúság — minden kétségen felül álló tény ez az utóbbi két évtized alatt rohamos léptekkel haladt előre az önművelődés terén, s ez jórésben a mindenfelől meg alakult ifjúsági egyleteknek köszönhető. Bármint mosolyogjanak is, kik „szívesebben látják a segédet a pudli mellett, mint az önképző körök billiárd asztalainál”, az önművelődés, egymás kölcsönös segítése s hasznos szórakozás végett létesült társulatok jó hatása elvitathatatlan. S örömmel jelezhetők, hogy az 1883. évi debreczeni közös értekezlet óta számos új egyesület alakult, hol a kereskedő ifjúság önjelölt szervező központját, esti tanfolyamot, helyeszközi osztályt, járat hírlapokat s rak össze segély alapot. A kereskedő ifjúság azonban egészen szervezkedni akar; központi szövetséget kíván felállítani, mely a vidéken elszigetelt működő erket összesíti, honnau, mint gyűpontból, életet meletet áraszt szerteszét. A központi egylet célja a vidéken működő ifjúsági társulatok működését figyelemmel kíséni; új egyesületek alakítása által a kereskedő ifjúság szellemi előre haladását és megmagyarozását előmozdítani; központi helyeszközi osztálya által megakadályozni, a kereskedelem terén is terjedő proletariátust; szervezendő segélyalappal enyhíteni a sorsuldózott pályatársak nyomorán. Ezen országos szövetség megalakítása lesz az értekezlet első megoldandó kérdése.

A kereskedő ifjúság részt akar venni a nemzet kultur harcában; művelődni és magyárosodni akar: de ehez — időre van szüksége. Hány főök van, ki épületes predikációkat tart az ifjúság művelődése felől, üzletét azonban csak esti 10 óra után eszkuje be s már kora hajnalban kinyitja. S ime az ifjúság nem kíván erőszakoskodni: a zárórák kérdése levetetett a kongresszus napi rendjéről, legfeljebb mint pium desiderium fog ott

— Alásan jelentem őrmester urak — kezd a szoba kommandáns — a Dombi káplár ur szóvalatába elgyedett a gyalogos Sárretilvel; egyik szó a masikat adta, és mire közbe akartam lépni, a káplár ur Dombi már a földön hevert. Próbáltam elválasztani tőle, de sehogy se bírtam. Erre aztán a másik czugszobából „megerősítést” hívtam és így választottuk el a gyalogos Sárretil Dombi káplár urtól, a kinek Sárretil „Lostokkal” verte be a fejét.

— Min veszték össze? — kérdi tovább őrmester Kratochwill.

— Alásan instálom őrmester urat: nem tudom. A nagy lármában nem tudtam tisztán kivenni.

— Ha maga szoba komendáns, akkor mindenről kell tudnia, a mi e négy fal között történt. Erti? Azt kérde meggyeszer hogy min veszték össze?

— Az ágyakat vizitáltam . . .

— Hallgasson! — kiált reá az őrmester ur.

A szoba komendáns tovább akarja fűzni mentegetőzéseit a mikor a szoba udgarrá nyíló ablaka alatt serényen dolgozó századbeli cipész az őrmester ur felé tart és három lépés távolságra tiszteletteljesen megáll előtte.

— Őrmester urak alásan jelentem: ne szólj szám nem fáj fejem, de a mikor a „szervezők” kérdése ennyire felokozódott — már csak a „tisztánlátás” czelszerűségének mivoltából kifolyólag — áperre kimondom, hogy vázsonceseléd forog a dologban. Tudom ezt annyival inkább, mert szöváltás közben káplár ur Dombi az édes apjához küldött azzal az izenettel, hogy a káplár ur huga az Erzsi leányasszony izibe jöjjön fel hozzá a kaszárnyába mert baj van.

szóba hozatni, melynek megvalósítása a főnökök humanitására bízatik. Annál jobban ragaszkodik az ifjúság a vasárnapi munkaszünet eszméjéhez, mit e főnökkel karöltve kíván létesíteni. Az általános munkaszünet ma már egy köz óhaját s ha Angliáig nem akarunk is tekinteni, Ausztria példája benűket megsegélyenithet, hogy mindezeidig ez irányban nagyobb társadalmi mozgalmat hazánkban nem tapasztalunk. Teljes hittel vagyunk eltelve, hogy az értekezlet eghangu megállapodásra jut e tárgyban s miután minden kétségen felül áll, hogy a vasárnapi munkaszünet által érintett többi társadalmi osztályok is kész szívvel sorakoznak a kibontott zászló alá, a törvényhozás előbb-utóbb segíteni fog társadalmunk ezen oly aanyira égető hiányán.

Harmadik tárgya az értekezletnek a kereskedelmi szakoktatás lesz, öszeköttetésben egy igen fontos másik kérdéssel: a kereskedő tanulók qualificatiójával. Szomorú tapasztalat, hogy a kis diákok, ha elméje a tudományok befogadására zsenegének bizonyul: iparosnak, — ha pedig emeltek zsenegéséhez még testi fejletlenség és gyengeség is járul: kereskedőnek szokták adni. — Epen azért kívánna a kereskedő ifjúság, — hogy tanulónak csakis a 14. életévet betöltött olyan egyén vétessék föl, ki a középiskolának legalább 3 alsó osztályát elvégezte. S miután egy intelligens kereskedőnek még ez is gyenge alap, ha csak megfeszített szorgalmat latba nem veti, kívánatos, hogy kereskedelmi szakiskolák állítsanak föl, nemcsak tanulók, hanem segédök részére is. A budapesti kereskedő ifjak társulata virágzó esti tanfolyamot tart fön saját tagjai részére, hol előkelő szaktanárok vezetése mellett az ifjúság esti szabad óráinak egy részét hasznos szakismeretek elsajátítására fordítja, — e példát követ-heti minden vidéki társulat.

Az önszegély alapján áll a kereskedelmi ifjúság s minden rázkódás nélkül, a legnagyobb ildommal, a főnökkel egyetértve, sőt azok vezetésével kívánja kivinni törekvéseit. Ennek eredménye az értekezlet két utolsó tárgya: a kereskedők nyugdíj- és segélyjegyzete, — s a kereskedelmi takaré- és hitel-szövetkezet. Önszegély és takarékoság, ez a mire e két utóbbi fontos kérdés megvitátával az értekezlet az ifjúságot kerkenteni kívánja.

„Segíts magadon, az isten is úgy segít!” ez az ifjúság jelszava; s midőn oly szép eszmék megvalósítása képezi meves törekvé-sének célját, akkor minden erőt egyesíteni kell a közös cél diadaira juttatása érdekében, mert tetlen áhitozás után a sült galamb nem repül a szánkba.

Benedek János.

az országos értekezlet végrehajtó bizottságának egyik jegyzője.

Napi hírek.

— „A debreczeni honvéd egyesület” holnap d. e. 11 órakor a csizmadia aru csarnokban közgyűlést tart.

— Nyugdíjba helyezés Ha a s Vincze a 39-ik ezred volt kiváló tehetségű alezredese, jelenleg a 6-ik gy. s. ezred ezredese nyugalomba helyeztetett.

— Szemle a deb. menló telepen. A helybelim. kir. menló telepek nevezetes napja volt tegnapelőtt. Ugyanis a magy. állami menés intézettek polgári főfelügyelője Leveleki Kozma Ferencz miu. tanácsos s az ugyanazon intézettek katonai főfelügyelője Zarábéri Horváth

— Tisztán beszéljen és röviden! — veti közbe az őrmester ur.

— A dolog úgy áll, hogy a gyalogos Sárretil a bolondulásig szereti a káplár ur Dombi hugát az Erzsiéket, de a káplár ur rosszat sejt ettől a szerelentől és sehogy se látja jó szemmel a dolgot. Ma is ezen kap-tak össze. Többet nem tudok.

— Őrmester Kratochwill kiveszi piros bugyilárisát és miközben jegyzeteket tesz a hal-lotokról, gyalogos Sárretil biztos helyre téteti. Aztán a káplár Dombi befűggyőzött ágyához közelit. Sérülését megvizsgálja de nem tartja súlyosnak.

— Nem szükséges hórházba vinni. Ebcsonst ugys beforr. Holnap Rapportra jön az egész „mindenség.”

S mintha misem történt volna, a bal fülének töve alól kihuz egy korom fekete virginiát, rágyujt, és teljesen nyugodtan hagyja oda a véres verekedés színhelyét.

Dombi káplár, kit a szenvedett sérülés és az izgatottság végleg kimerített, jótékony álomba merül, melyből azonban rövid néhány percz után éles sikoly riasztja fel.

— Jézusom, Sándor, mi történt veled? kiált fel hozzá hajolva Erzsi huga.

— Semmi! — semmi!

— Véres a fejed, ki bántott?

— Ne kérdezd!

— Tudni akarom, ballod Sándor, akarom.

— Ne bánts, csak most ne bánts, majd megmondom . . . majd.

— Miért nem mondod most mindjárt?

— Okom van reá ne kérdezz?

— Sándor te titkolódzol előttem?

— Nem fogom azt tenni, csak nyugtass meg!

— Szólj, mi báut?

János kir. kamarás altábornagy az említett helyen és napon összetalálkozott a egyikőjük a telepen levő 151 db mén közül nehányat — egyenként lett alapos vizsgálat után — a talált és a tenyésztésre nézve káros örökösödő hibák miatt a tenyésztésből kizárt; a másikőjük pedig a tenyésztésre szintén károsnak tapasztalt idegbenaságban szenvedő 3 mént — melyek ez évi fedezetési állomáson estek ezen betegségbe — helyezet folytonos szemmel tartás alá. Ezen vizsgálatnál, mely az egész napot igénybe vette jelen voltak továbbá: Szapary Péter gróf, mint Horváth János altábornagy mellé a ministerium által kiküldött szakértő; Desseffy Alajos gr. (Királytelekről), Jurenák Sándor (Hévesmegyéből), Koszorus Lajos (Debreczenből), ezek mint lötenyészbizottsági elnökök; Kiss Lajos orsz. képviselő; Kisdobai Dobay Gyula őrnagy, Ludányi Bay István százados és Mencsik Károly mentelepbeli főállatorvos.

Délben a vizsgáló bizottság tagjai a telepbeli vendégios által láttattak el magyaros jobbeddel a telep mellett levő kis akác erdőskében, melyet olyan kellemes helynek találtak, hogy társalgás közben inditattva érezték dicserőleg említeni föl Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester nagy érdemeit a város be-fásíttatása átalában ennek szépítése körül. — s—s.

— A katona zenekar ma este a Vilmos Lajos szép udvarkertjében fog játszani, a hol a következő darabokat fogja előadni: 1.) Induló 2.) „A portici néma” opera (Ouvertúra 3.) „La Vague” Keringő Métrától 4.) „A tehér galsmb”, dal Gounodtól 5.) „Teli Vilmos”-ból potpourri. Szünet: 6.) „Tanhauser” opera Wagneről 7.) „A bátyán” (poika Weisstól 8.) „Spanyol tánc” 8.) „Gasparone” operetéből, potpourri 10.) Induló.

— Népesedéstatistika július 12—18-ig terjedő hétről. Az evang. ref. egyházban született élve: törvényes 7 fiú, 10 leány, törvénytelen 2 fiú, 5 leány; halva 1 törvényes fiú; összesen 25. A r. kath. egyházban született élve: törvényes 2 fiú, 2 leány; és egy törvénytelen leány; összesen 5. Az ág. ev. egyházból jelentés nem érkezett. Az izr. statusquo hitközségben született 1 leány törvényes. Az izr. congr. hitközségben pedig született szintén egy törvényes leány. — Született a város területén, élve törvényes 9 fiú, 14 leány, együtt 23, törvénytelen 2, 6 leány, együtt 8; összesen élve született 31 gyermek, halva 1 törvényes fiú. Meghalt ugyanezen idő alatt 12 fiú és 16 nő, összesen 28 egyén. Járnyanos betegségben (hasi hagymázban 1.) egyéb szokottabb betegségekben (bélhurutban) 12. Egy éven aluli gyermek meghalt 23, 1—5 éves 7. A születések évi százaléka tett 1000 lakos után 32.5%; a haláleseteké pedig 28.4%-et.

— Szerencsétlenség. Csütörtökön este a dohánybevaltói hivatal egyik emeletes raktárából egy S z a t m á r i nevű munkás oly szerencsétlenül esett fejére, hogy azonnal szörnyet halt. A kiszenvedett völégény volt s esküvője a mai napon történt volna meg.

— A mi népkertünk. Ugy látszik hogy „Többen” sem voltak jobban értesülve. Illetékesebb forrásból közlik, hogy ama két idegen nem orgyilkos, de még csak nem is kor-mány küldött hanem 2 szerencsétlen beteg kik hirneves orvosok tanácsára évek óta olyan nagyobbszerű kertet keresnek, hol naplementől napfölkeltig más élőlények mint fák nem lehelnek. Földkörüli utjukban ilyenre nem akadtak már minden reménykedéssel fel-hagytak, a mikor a Times-ből értesültek ama czélszerű intézkedésekről, melyek e tekintet-

— Erzsi összeint, hü testvérem vagy te nekem?

— Mire való ez a kérdés, Sándor? azt hiszem, hogy eddig még nem volt okod panasza?

— Nem, de azt akarom, hogy ezentúl se lenne. Anyátlan vagy, nem vigyáz rád senki, könnyen hibbe hozhatnak. Látod, ezt szeretném kikerülni.

— E felől nyugodt lehetsz. Nincs egyebem a becsületemmel de vigyázok is reá.

— Erzsi, jerr hozzám közelebb. Ugy!

— De mi bántath téged, Sándor? így még sohse láttalak!

Tedd a kezedet a szivedre. Csak egy pár kérdést akarok hozzád intézni. Hajolj fölém, Ugy!

— Kérdezz!

Dombi káplár összeszedve minden erejét feltápaszkodik fekhelyéről s magához vonja Erzsi hugát. A mit kérdezni akar tőle ne hallja azt senki más, csak egyáltalán ő. Erzsike készséggel simul bátyjához aki mélyen tekint nyit, nagy szeméi közzé.

— Kérdezz hát! — nógatja Erzsike.

— Mióta ösmered Sárretil gyalogost? Erzsike elfordítja tekintetét bátyjáról.

— Miért kérdezed ezt?

— Tisztán akarok látni. Eleget bolyogtam már a sötétben. Felelj! Ugye e hogy csak ösmerd a nélkül hogy szereted? Ugye e hogy nem szereted? Hadd ne bánjam meg, hogy kikézdtem vele! . . . Mondd, hogy nem szereted!

Erzsike néma marad, majd sirva karolja át a betegét, a ki aztán ismét előbbi helyzetébe esik vissza. Egy mély sohaj törki kebeléből:

— Tehát mégis igaz!

Másnap reggel pontban nyolcz órakor már „állott” a Rapport. A jobb szárnyon

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

RAPPORTON.

Irta: Szabolcsi Lajos.

— Napos káplár! — kiált harsányan az inspekcziós őrmester Kratochwill.

— Hier! — válaszol nyomban vissza a napos káplár,

— Tüstént kergesse ki az udvarról a „cibil bagage”-t és zárja be a kaput, nem kell mindenkinek tudni hogy mi történik a kaszárnyában. Megértett?

— Igenis, őrmester ur!

— Kehrt euch! Marsch! — s a hü kötelesség teljesítés tudatában őrmester Kratochwill gyorsított léptekkel halad a „czugszoba” felé, a honnan csak az imént szitkolódással terhes vad lárna hangzott ki.

Az éktelen zsvajt mely a czugszoba falait megreszketteté mély esend váltja fel mi-helyt őrmester Kratochwill átlépi a szoba küszöbét. Csak rövid időközökben hallatszik egy súlyos fájdalomra valló kínos nyögés a szoba tulsó sarkából. A szobában jelenlevő sarzsik és nem sarzsik egyaránt a szigorú őrmester ur látára mintegy oda eözvekelve állanak meg helyeiken és faszült várakozással néznek a történendők elé. A szoba maga a legnagyobb rendtelenség képét nyújtja. A vaságyak legtöbbje nincs rendes helyén, a pokróczok szanaszét fekszenek az ágyakon, a kikövert padló pedig csak úgy hemzseg az elszórt „csajkáktól”, „borayuktól” és más mindenféle katonai felszerelésektől.

Őrmester Kratochwill gyorsan áttekinti a helyzetet és rögtön máshoz idézi a szoba kommandánsát.

— Mi történik itt? — kérdi legszigorubb hangulyozásával.

ben nálunk tette személyesen meg-tott valóról 200-recezen kertbees-mi arra inditot-megerősitse-ert jövőben is-kor bezárassék.

— Arucs-hívás. A gazde-czéljából Debreczena vonatkozó sz-kiküldött bizot-rem az árcsara-urakat valamin-örökséget, hogy-ius hó 26-án-magy termében-zsiveskedjenek. 25-én. Gróf Dé-

— Uj gy-magyar-északk-már közt eső-gyorsvonat is-recezenből indú-marra ér 10 ó-dal reggel 6 ó-érkezik 9 ó-ra-den állomásnál.

— Buday-kézimunkáját-himzését Bud-nézik 10 kros-és szépen kell-édigélle ezek-eseh vendégek-pompás koszo-„A csehek a m-„Eleky Mi-társulatának-e tette, hogy ok-színház igaz-hogy a társula-son előadások-ezen ajánlatot.

— Gran-tonája a 20 é-alatt, csütörtö-meghalt. A p-tona és szeret-szerzett. Az é-hataltian érde-eltörlesztése-lát a vicksibur-kezt véres har-voit torve a-melyben ő a-rancsnoka volt-és Richmond-ben választó-többséggel az-Másodizbeni-erélyetlensége-a miért teki-alább szállt-e-polgárai öröm-tenített hős-vonuit vissza-genda is róla-csaszárvá ke-est barátai elé-években meg-lyek mind tis-egy kiváló é-

— Nag-mozgalmat k-irállyna-ben. A nag-papságának t-muskey And-ügyet a paps-hogy azt tár-

— Dombi káplá-kával, mellet-aztan sorban-dans, és min-tan u voltak-ki fontos hi-goita be az-a konyha ab-geseivel.

A száz-vétségről má-pontosságot-akart elint-tését az ezi-megtehesse.

— És egy-kozás után.

A szok-után a száz-egyenesen r-vetségre.

— Őrmes-t minden erej-déket, ugy-vizsgálata e-

— A száz-eleget téve-

— Bes-

— Al-hogy a bün-A százados-káplárna.

— Ige-

— mert Sár-boldogs-koln.

nagy az eml. zetalálkozta... db mēn közl... alapos vizsgálat... észre nézve káros... részéből kizárt... tésére nézve... agban szenvedő... kezeltési állom...
Ezen vizsgálat... génybe vette je... Péter gróf, mint... mellé a minisz... Desseffy Alak... Sándor (H... Debreczenb... elnökök; Kiss... Dóczy István százados... állatorvos... tagjai a telep... el magyaros jó... akácz erdő... helynek talá... llatva érezték... Imre kir... tmeit a város be... scépitése kü...
r ma este a... tertejében fog ját... bokot fogja elő... ei néma" opera... Keringő Métrá... Gouandótl 5... Szűnet: 6... 7.) A bástyán... táncos" 8... Gas... 10. Induló.
július 12—18-ig... ref. egyházban... nu, 10 leány... halva 10 törvé... kath. egyházban... 2 leány; és... en 5. Az ág... kezett. Az izr... ett 1 leány tör... ztségben pedig... ayes leány. —
en, élve tört... 23. törvényte... zesen élve szü... törvényes fia... 12 fi és 16 n... os betegségben... szokottabb be... Egy éven aluli... es 7. A szüle... 00 lakos után... 28.1/10-et.
süörtökön este... k emeletre rak... vű munkás oly... hogy azonnal... volégné volt... ant volna meg... gy látszik hogy... értesülve. Ille... y ama két ide... ak nem is kor... csetlen beteg... évek óta olyan... hol naplement... mint fák nem... nyenre nem... nykedéssel fel... értesültek ama... yek e tekintet...
stvérem vagy... Sándor? azt hi... okod panaszra?... hogy ezentul... vigyáz reád... ak. Látod, ezt... sz. Nincs egye... zok is reá... zületb. Ugy!... Sándor? Így...
dre. Csak egy... ténzni. Hajólj...
minden ere... s magához... zenni akar tole... gyveitül ő Er... zés a ki mélyen...
gatja Erzsike... eti gyalogost?... tetét batyjáról...
Eleget bolyong... gy e hogy csak... reméd? Ugy e... bánjam meg... Mondd, hogy...
ajd sirva ka... ismét előbbi... ely sohaj tör...
nyolcz órákor... jobb szárnyon

nálunk tettek. Siettek hát ide és mikor személyesen meggyőződtek a hihetetlennek tartott valóról 2000 forint ajándékoztak a „debreczeni kertbeesők” nyugdíjintézeté javára, és arra indította hatóságunkat, hogy ujalog meg erősítse rendelkezését, mely szerint a népesség jövőben is mint eddig esténkint 1/9 órákor bezárassék.
— **Arucsnok Debreczenben:** (Megújítás.) A gazdasági termények értékesítése céljából Debreczenben létesítendő arucsnok-vonatkozó szervezési munkálatok az erre kiküldött bizottság által befejeztetvén: felkérték az arucsnok létesítését kezdeményező munkákat valamint általában az érdeklődő köztársaságot, hogy az e tárgyban folyó évi július hó 26-án d. u. 5 órákor a megyeház nagy termében tartandó gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Debreczen. 1885 évi július hó 25-én. Gróf Dégentfeld József.
— **Új gyorsvonat Debreczenből.** A magyar-északkeleti vasutnak Debreczen-Szatmár közti eső vonalán f. évi aug. 1-től fogva gyorsvonat is fog naponta közlekedni. Debreczenből indul este 7 óra 43 perczkor. Szatmárra ér 10 óra 25 perczkor. Szatmárról indul reggel 6 óra 24 perczkor; Debreczenbe érkeznek 9 óra 5 perczkor. A gyorsvonat minden állomásnál megáll.
— **Budapesti hírek.** „A magasak kézimunkáját” József főherczeg leányainak kézimunkáját Budapest naponta több százan nézik 10 kros belépti díj mellett. A sorsjegyek is szépen kelnek, a magy. ált. hitelbanknál eddigél ezekből 11 ezer forint folyt be. A cseh vendégek a Petőfi szobor talapzatára pompás koszorút helyeztek ezen felirattal: „A csehek a magyar nemzet nagy költőjének” Feleky Miklós, a várszínház igazgatója, társulatának elsőrendű tagjai előtt kijelentette, hogy október 1-től kezdve visszalép a színház igazgatásától, ajánlotta azonban, hogy a társulat konzerviziummá alakulva tartson előadásokat. A jelenvoitak elfogadták ezen ajánlatot.
— **Grant tábornok, az Unio hőskatonája** a 20 év előtt dult nagy polgárháború alatt, esztörtörtört hozzas betegeskedés után meghalt. A polgárháborubam mint vitez katonas és szerencsés hadvezér nagy érdemeket szerzett. Az északiakhoz tartozott, s így halhatatlan érdemeket szerzett a rabszolgaság eltörlésztése körül. Egyik legnagyobb diadalát a vicksburgi rőditéséknél aratta, melyeket véres harczok után elfoglalt s ezzel megvoit torve a deliek foradalmá, bár a háboru melyben ő a vége felé az összes seregek főparancsnoka volt, meg azután is folyt Pétersburg és Richmond varak bevételéig, 1866-ig. Két ízben választották meg, mindig nagy szavazattöbbséggel az Unio elnökévé 1868 és 1872-ben. Másodizbeni elnökösödése alatt a korruptio erélyetlensége miatt, teljes virágzását érte el, a miért tekintélye a népbecsületében egyre alább szállt s visszalépt 1877-ben az unio polgárai örömmel fogadták s ez egykor istentett hőszévezér népszerűségét veszítve vonult vissza a magán életbe. Volt egy legenda is róla, hogy a hadsereg által az Unio csaszarává készült magát programáltatni, de ezt barátai élenken megzabolták. A hetvenes években meglátgatta Európa fővárosait, melyek mind tisztelettel fogadták. A történelem egy kiváló érdekes alakot birt tenni.
— **Nagyváradi hírek.** A nagyváradiak mozgalmat indítottak meg S. Z. László királynak a meledős szobor ügyében. A nagyváradi r. kath. esperesi kerület papságának 1. hó 21-én tartott ülésében Nemeskay Andor plébános ajánlotta a szobor ügyet a papság figyelmébe s ezzel is határozta, hogy azt támogatni fogja, s bevonja a moz-

galomba az egész püspöki megye papságát. A szobrot 1892-ben, a váradi várnak a törökök kezéből való visszavétele emlék napján ohajtják fölláítani. A szinkörben az „ember tragédiája” folyton telt ház előtt adatik. Tegnap Vidor Pál, a népszínház jeles énekesé lépett fel „Rip Rip”-ben. — Szalai Pál nevű cseléd Steinberger Józsefnél a kutba esett vedret kiakarván emelni lement érte létrán, de a kutgáz elszédítette. Gulyán Flóra és egy más oláh paraszt utána mentek, de sikertelenül, mert Gulyán is elkábulst a vízbe bukott. A kiabálásra emberek siettek elő, s a szerencsétleneket kihúzták. Gulyánt az orvosi segély életre hozta de Szalait nem sikerült.
— **Halálozás.** Fajdalomtól megtört szívvel tudatjuk a forrón szeretett jó nő, legjobb édes anyja, illetőleg szerető gyermek és testvér néhai CSEPEY ANTONIA, Balkó Józsefnének, f. évi július hó 24-én d. u. 4 órákor hosszas szenvedés után, életének 23-ik évében történt gyászos kimúltát. A megboldogultnak földi részei, folyó évi július hó 26-ik napján vasárnap délután 4 órákor fognak a ref. egyházban tartandó isteni tisztelet után, a csarádi sírboltba örök nyugalomra letétni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket tisztelettel meghívjuk. Almosd, 1885. július 25. Balkó József, az elhunytak bánatos férje. Endre és Janka gyermekei. Özy Csepey Albertné, szül. Ács Antonia, a megboldogultnak édes anyja; Csepey Albert, Mariska és Janka testvérei, a többi rokonok nevében is.
— **Sertés kivétel Debreczenből.** Jun. hóban elszállított Debreczenből Kőbányára 3672 db. sertés, Miskolcra pedig 100 db, összesen 3772 db. 35 esetben; legnagyobb szállítmány volt a Pálffy Daniélé 734 db. jun. 19-én és Récsy Antal király-daróczi lakosé, 498 db. jun. 8-án.
— **Neki vadult tehének.** Ma d. e. Szent Anna utcán egy vidéki szegény ember ballagott a piacz fele két tinós-szekéren. Az utca egyik háza ablakában épen akkor ráta ki — a mint ez Debreczenben szokás — a szoba leány a töröl ruhából a port Ettől úgy megijjedt a két jámbor jószág, hogy elkezdett vágatva rohanni végig a Teleky utcán, s onnan le Várad utcán. Miközben a szegény ember lebukott szekereiről, s fejét lábát veszedelmesen összetörtte. A rohanó teheneket Dr. Sárosy orvos kapujában sikerült megállítani.
— **Elelmi szerek ellenőrzését** a rendőrség szigoruan gyakorolja. Eretlen gyümölcsöknek, hamisított tejnek, romlott husnak elközbása és megsemmisítése napi renden van. Ma pedig részint kereskedésekből, részint vendéglőkől 200 mond kétszáz üveg romlott ásványviz lett lefoglalva és kíméletlenül megsemmisítve.
— **Halálozás.** T. Kovács Ferencz hivatalnok nővére Zuzsán a meghalt. Temetése holnap d. n. 5 órákor lesz Czegléd utcza 2613 sz. alatti házatól.
— **A holnapi séta hangverseny** alkalmából a népkörben a katonas zenekar a következő darabokat fogja előadni: 1. Magyar induló. 2. Ouverture „Boschelle bevételéből” Balfe-től. 3. Stefánia keringő Raab-tól. 4. „Edes remény”-dal Czapektől. 5. Katona élet Kéler Bélától. 6. Quartett Rigoletto ból Verdi től. 7. Concert Polka, Két lélek egy gondolat Kahr-tól. 8. Virágzó gyi emlék esárdás Nagy S-től. 9. Koldusdiák Potpourri Millöckertől. 10. Rákoczi induló; kezdete 6 órákor.
— **A Csicsogónál.** A hol olyan gyakran és olyan bőséges mértékben részesülnek az emberek a spirítusnak közösségében (önként értődvén, hogy nem a galamb alakú Spirítusról van szó) mint a Szarvas téren. A hol a nagy kólábas Csicsogót úgy veszik körül az apró kurtas koresmák, mint pl. kottól a csirkék és a hol olyan két lábu tollatlan állatok jönnek össze északról és délről, keletről és nyugatról, kik nem mindig tudnak különbséget tenni az enyém,ted között: nem csuda ha könnyen lángra lobban a keuyeres pajtástól megsértett böcsület és nemes önértet vagy ha az elégtételt és kárpótlást nem a bagatell bíróság előtt keresek hanem, az ököl erejétől a fútykösök meg az ásó-kapanyél sulyától várják. Pálóti Pál is, a nánási, Tóth István is, a nádudvari a Csicsogónál tegnap este derekasan beszédtek az életpályinkból s hogy hogy nem, azt biz ok már magok sem tudják három ismeretlen egyéniség jól megarkta őket, úgy hogy még vér is ömlött. A két illumnált napszámos aztán rettenetes boszut állandó, azon vak hitben, hogy ott vannak az ő eldőlőik, neki ment egy ház al-lakának s az ártatlan üveg táblákat bevérté. Ebben a hősiességében találta őket az éjjeli őrző, mely emberséges módon azonnal gondoskodott éjjeli szállásról, a hol az atyafiak fejéből elpárologion a mámor. A másik három mat nyomozza a rendőrség.
— **Ausztria népesége** a mult évben örvendetesen szaporodott. Ugy a születések, mint a házasságok száma emelkedést mutat. A halálozás kevesedett. A lakosság 22.864. 108 főnyi számából 211,798 főnyi szaporodás esik a mult évre.

— **Pénzbeszedő, ki megfelelő biztosítékkal rendelkezik alkalmazást nyer,** felvilágosítást ad sziveségből e lap kiadóhivatala.
— **Magas jutalék mellett, rövid próba idő után** pedig fizetéssel, egy jó bizonyítványokkal ellátott szorgalmas férfi, szükséges háziéköz elarúsítása czéljából, mint városi ügynök azonnal kaphat állást. Bővebben e lap kiadóhivatalában.
Kwizda Ferencz János urnak cs. k. udvari szállító Korneuburgban.
Én az ön mosdóvizét (Restitutionsfluid) lovak számára ő fensége az egyiptomi alkirály istállóiban megkísérlettem és az igazsághoz hiven kijelentem, hogy az minden reményt felülmúlt.
Cairó, 1885. május 20
Comte della Sala, ő alkirályi fenségeinek tábornok hadsegéde
Lapunk mai számában foglalt Mosdóviz (Restitutionsfluid) hirdetményben a raktárak is befoglalvák.
Schaumann Gyula gyógyszerész urnak Stockerauban.
Kérek postautánvét mellett 20 doboz gyomorsót.
Az, itten gyomor baj ellen kitűnő jó hatása.
Pfeffenhausen, Landshut mellett Alsó-Bajor, 1883. nov. 21.
Mély tisztelettel Feichtmayer G. m. k.
Kapható a készítőnél Schaumann gyógyszerésznél Stockerauban és minden gyógyszerertárban Osztrák-Magyarországon.
Legkisebb utánvétli küldemény 2 doboz. Szerem kitűnő sikere gyomorbetegségek-nél utánzásokra talált; a n. é. közönség tehát csakis a valódi Schaumann Gyula által készített gyomorsót kérje, és kérem egyszersmind arra figyelni, hogy minden doboz névjegyzékemmel e van e látva.
A Nagyhortobágyról. — július 24.
Várván várja az érdemes olvasó közönség, azon jó hír adását tollannak, hogy: „No hála Istennek, jó esős időnk jár, ujjulzöldüla mező a hortobágyi pusztán;” reménylheti a mesterember hogy lesz pénze a gazduramnak, hogy a tavasszal tervelt új szekeret, lószerszámot és más mindent ami az iparostól jó pénzért kerül a gazdálkodó ember házába, udvarába tanyájába, hogy ezeket mind meg csináltatja és bevásárolja; de oh fájdalom! hírem nem más mint, hogy bizony bizony szomorú it a mi életünk, mert ha ugy hébe hóba egy pár jóra való polgár barátunk kivetődik a szomorúságot megnézni és egymás vigasztalására a Szabó uram savanyu borát savanyu vízzel szelidítve valahogy derült kedélyt szer-zünk is felviradván latjuk a legelő hiányt és a kopár földön élelmet keservesen szedgető sovány állatokat, szinte megresteljük, hogy még jó kedvünk is tudott lenni.
A sertés legelő felszabadítása! ez még is eldöntetlen, mivel az azt tilalmazó rendelet és végzés még nincs kiadva; de ha már csakugyan minden áron elakarják dönteni, akkor ugy döntsek el, hogy az minden nagy jószágot tartó ember javára szolgáljon, az az hogy minden gulyából hajtassék át a koros és szoptató rosz tápérőben levő marha. Ezt tanácsolja és kéri.
Dely Mátyás.

Nyilt-tér.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **GOLDSTEIN Sámuel ur** a **GOLDSTEIN és STEIER czég** kötelékéből kilépett, és én e **kézmű-, vászon és rövidáru tüzletet Steier József** törvényszékieleg bejegyzett czég alatt tovább vezetem.
Midőn a n. é. közönségnek a társceg nevében is irántunk tanusított szives bizalmáért hálás köszönetet mondok, kérem részemre is a becses pártfogást fenntartani.
Vagyok teljes tisztelettel **Steier József,** Scheer-ház, a „Biká”-val szemben.

FOGORVOS

Dr. DEAK

(előtört Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és szájbetegségeket alaposan gyógyít.

Odvas fogakat a legkitűnőbb anyagokkal töm (plombiroz.) — Egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnymatu szerkezet szerint készít.
A fogkő, vagy bármily lerakomány által éktelenné vált fogakat megtisztítja.
A használhatlanná lett fogakat és foggyökereket eltávolítja.
Rendel: d. e. 9—12 és d. n. 2—5 óráig naponta.
DEBRECZEN, piacz, Vecsei-ház (a „Bika”-szálloda és Nagy-Hatvan-utca közti soron.) **Dr. DEAK „antisepticuma”** (fogpor és szájviz) a fogak és szájür tisztántartására. **Ára 60 kr.**
Főraktár: Göltl Nándor gyógyszerháza a „Mégváltóhoz.”

Czigelkán

a) gyógyviz	b) ásványviz
elsőrendű, kiprobálva és orvosi tekintélyek részéről a legmelegebben ajánlva.	legdusabb szik- és szénasav tartalmú Európá valeményi ásványvizei között.

A forrás-igazgatóság **CZIGELKÁN** Sárosmgye.

Bérbeadó

vasuti vendéglő Kabán.

az ugynevezett vasuti vendéglő f. évi október hó 1-jén vagy esetleg előbb üresedésbe jön. Oda egy alkalmas vendéglős szükségeltetik.
A helyiség áll 4 szoba, pincze, kamara, istálló és jégvereméből.
Az ajánlkozók **MANDEL SAMUEL** regále bérlővel értekezhetnek a feltételek iránt.

SZOLYVAI POLENAI OLENYAI

savanyúvíz, valamint **LUHI-ERZSÉBET** gyógyforrás vize, — mindannyian kitűnő itálok s járványos betegségek alkalmával is nagyhatalmasak, — megrendelhetők **MARSALKÓ KÁROLY** munkácsi uradalmi ásványvízek bérlelője Nyiregyházán, s kaphatók országszerte minden nevezetesebb gyógyszerertárban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

A közönség köréből.

A járási szolgabírák a hatás körökhöz tartozó községek előjáróit szigoruan kötelezik a határon található szerb tövis irtására. A községek előjárói eleget is tesznek, legalább Földesen, Szovátan így tapasztaltam, ezen rendeletnek. Azonban tegnap előtt a Szoboszlóhoz tartozó köteles pusztán utazván keresz-tül megütözéssel tapasztaltam, hogy az országút közepén főként a Szélmalomtól a csárdáig valóságos szerb tövis erdő húzódik végig, mely a lovak lábait megverzi, s érsnek indulván, a magot tovább terjeszti.
Egy hajdumgyei.
Legujabb. („Debreczeni Ellenőr” eredeti távirata.)
BUDAPEST július 25. Dorner Lajos honvédszázados ma öngyilkossági szándékból meglötte magát. Állapota veszélyes. A katonas kórházba szállították.
KÖLN, július 25 Két ház a melyben összesen 16 család lakott tegnap délben összedől. Estig 52 sebesültet és 4 halottat húztak ki a romok alól.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

ÜZLETHELYISÉG VÁLTÓZTATÁS.

Az arany csizmához

női, férfi és gyermek cipő üzletemet

főpiacz-utczára a városháza épületébe.

Telegdy K. Lajos könyvkereskedése törszomszédságába helyeztem át.

A mit is azon kéréssel hozok a n. é. közönség becses tudomására, hogy szerény vállalatomat ezután is, mint eddig, pártolni kegyeskedjék.

illő tisztelettel

FALK OTTO

Debreczen, főpiacz-utca a városháza épületében.

Megrendelések mérték után, ugyszinte javítások gyorsan és pontosan elkészítettnek.

KWIZDA

cs. k. szab.

Mosdóvíz

(Restitutionsfluid) lovak számára.

E mosdóvíz az egész osztrák-magyar és olasz államokban kizáró szabadalmat nyert, s ő Felsegeik az angol királyné, a porosz király és német császár, svéd király, valamint sok magasállású egyéniség istállóiban rendkívüli sikerrel használtatik, és a londoni, párisi, bécsi, müncheni és hamburgi érmeikkel kitüntetve.

Sok évi próba szerint erősítő szerül szolgál nagyobb fáradságok előtt és után, mint szintén segítségül külső bántalmak, köszvényes csusz kiféztamodások, idegek bénasága stb. ellen.

DEBRECZENBEN nagyban Geréby Fülöp-nél, kieselvényben Dr. Rotschnek V. Emil gyógyszertárban és Riekl J. Zelmossal; Nagyváradon Janky Antal, Kiss Sámuel és Wurst Ferencz-nél; Miskolczon Dr. Csorba István, Dr. Csathy Gyula, Ujházy Káman és Mahr Karoly-nál, Nyíregyházán: Szopkó Adolfnál és Szolnokon: Horánszky és Keeskény Tódor gyógyszertárban.

Főszétküldési raktár: Korneuburgi kerületi gyógyszerár.

Azonkívül a koronaországok majd minden városa és mezővárosaiban van rakhely, mi koronként a vidéki lapokban köztudomásra hozatik.

Csalások akadályozása miatt kérétek a n. é. közönség vértelénél mindig Kwizda mosdóvizet (Restitutionsfluid) kérni, és arra ügyelni, hogy minden üveg egy vörös papírszellettel, melyen aláírásom és védjegyem van, legyen látva.

A ki gyártmányom utánzóinak nyomára vezet, 500 forintig terjedő jutalmat kap.

Kwizda János Ferencz

cs. k. udvari szállító
KORNEUBURGBAN.

217. kb
1885.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka s közlekedési ministerium 1885. évi június hó 29-én kelt 20,744. számú rendeletével, a debreczen-nyiregyház-esapi hadászati ut, Debreczen sz. kir. város területén átvonuló 9.37 kilométer hosszú szakasza, 72,500 forint összeg erejéig engedélyezett kiépítésének biztosítására, újabb versenytárgyalást rendelt el.

Ennek folytán fentemlített munkálat fogantatásának biztosítása czéljából, Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága által 217. kb. szám alatt hozott határozat alapján, az 1885. év augusztus hó 12-dik napjának délelőtt 10 órájára, Debreczen sz. kir. városházának nagytermében tartandó újabb zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzői óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számított s a részletes feltételekben előírt 5% bántapénzzel ellátott zárt ajánlataikat, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig sz. kir. Debreczen város polgármesteréhez annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

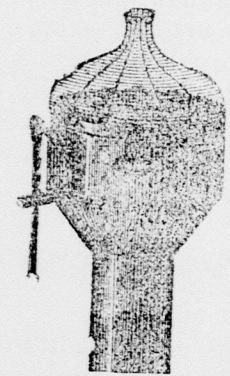
A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a m. kir. államépítészeti hivatalnál (Kádas-utca 1895. szám alatti) a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1885. július 16.

Simonffy Imre
kir. tanácsos, polgármester.

Tűzek akadályozására

gőzcseplés alkalmazásával a Lokomobil-kémény által szétszórandó szikrák felfogására, ajánlom reg jónak bizonyult

szabadalmazott Lokomobil szikrafogóimat.

Árjegyzékek ingyen és díjmentesen.

Gépgyár-raktár: **MUNKH.**

Wien, III. Reinerstrasse 31. és 36.

további különleges cikkek: szivattyúk, targonca szivattyúk, szellőztetők, téglá gépek.

LÖPKOVITS ARTHUR és TÁRSA

órák és ékszerész

ÁRJEYZÉKE

Debreczen főpiacz-utca 2142 a posta törszomszédságában.

EZÜST ÓRÁK JÓTÁLLÁSSAL.	fejebb	GYÜRÜK.	fejebb	ÉKSZEREK.	s fejebb
Henger férfi óra	9	Ezüst emaille gyűrű	50	14 karatos arany női medaille	8
" " " kettős fedéllel	12	14 karatos arany női gyűrű	2	Ugyanaz va ödi gyémánttal	15
Horgony " " kettős fedéllel	14	" " " p. csétt "	4	Gyönyörű ezüst férfi mellű	2
" " " kettős fedéllel	16	" " " facon "	5	14 karatos arany férfi mellű	6
Remontoir kulcs nélkül huzható	14	" " " karika úres "	3	Legújabb ezüst női mellű	2
" " " finom	16	" " " tömör "	5	14 karatos arany női mellű	15
" " " kettős fedéllel	18	Valódi gyémánt gyűrű	8	14 karatos arany garnitúra	20
" " " finom	24	" " " férfi "	12	" " " valódi gyémánttal	30
Nickel remontoir	10			" " " targonca parja	4
Arany órák jótállással.		Fűlbevalók.		" " " targonca garnitúra	20
14 karatos női henger	19	14 karatos arany gyermek függő	1		
" " " kettős fedéllel	25	" " " női "	3	Ezüstneműek.	
Remontoir " " kettős fedéllel	28	Valódi gyémánt " "	12	Ezüst gyertyatartó parja	35
" " " kettős fedéllel	35	Fekete emaille " "	15	" " " ezüskorszelence	35
Férfi horgony " " kettős fedéllel	25	" " " arany kapocsos "	2	" " " kenyérfosar	30
" " " remontoir	30	Valódi granát függő " "	3	" " " névjegyartó	20
" " " kettős fedéllel	45	Ezüst lenese függő " "	2	" " " gyümölcs-allvány	10
" " " erős	70		50	" " " kulestarió	5
Inga órák jótállással.		Ékszerék.		" " " buratószelence	6
8 napig járó 1 m. hosszú	17	14 karatos arany férfi lánc	19	" " " dohányszelence	12
" " " óra felőrat ütő	24	" " " nyaklánc	25	" " " gyermekező eszköz	5
" " " 1 m 30 cm. hosszú	20	Legújabb rövid női lánc	25	" " " 6 pár préselt ezüst dessert	9
" " " óra felőrat ütő	26	14 karatos arany karék	19	" " " sima "	14
" " " " s neapad	35	Ugyanaz valódi gyémánttal	30	" " " ezüst étesszköz. "	15
		Legújabb ezüst karék	3		

Vidéki megrendelések utánvétellel a legpontosabban teljesítettnek.

Minden tárgy a kir. főmjelző hivatal bélyegével van ellátva.

szétküldési gyári főraktár

Saját termésű

ÉRMELLÉKI HEGYIBOR

a legkitünőbbben kezelve.

üvegenként és ugyszintén hordószámra

1 literes üveg (üveg nélkül) — frt. 24 kr.

1 fél " " " " " " — 12 "

hordószámra 100 liter 16 —

Az üres üvegek 10-5 krajczárért visszaváltatnak,

Riekl József Zelmos

(Debreczen.)

Turay Farkas

első rendű közvetítő és tudakozó intézetében Debreczenben.

38 hold első osztályú föld kiadó.

Több bolti felszerelvény eladó.

5 boglyás kaszáló a Fancsikan eladó.

2 nyilas luczernás a Teglés-kertben kiadó.

Egy jó karban lévő zongora eladó.

9 nyilas szarvó föld tanyával együtt kiadó.

Több bolt-helyiség kiadó.

Több magányos udvarok uri takkal kiadó.

Ko-zt és lakás közvetítetek

Több kaszáló föld eladó vagy kiadó.

Kereskedő segédek, kertészek és gazdasági hivatalnokok elhelyeztetnek.

Egy cseres ház igen tágas udvarral és melék-épütekkel együtt, bamiatos olesó áru kedvező feltételek mellett eladó.

Helybeli és vidéki bármiféle részvények vétetnek s eladotnak. — Megjegyzendő, hogy jelenleg is vannak eladók.

Több vendégő és kávéház helyiség kiadó vagy eladó.

A főterén 3 bolt-helyiség kiadó.

Uj földek, fekete és homok-, épütekkel együtt eladók.

Egy kitanított viz-la kutya eladó.

Az „a p a f a” mellett 7 1/2 hold első osztályú szarvóföld eladó.

Keresetek megvéto re egy tizedes mérték.

Egy kis — egészen új — Wertheim pénzszekrény eladó. Megtekinthető az intézetben

Utazó ügynökök felvétetnek.

Hymenü apró hirdetések 25-50 krétt nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak mellett felvetetnek TURAY FARKAS közvetítő és tudakozó intézetében, Miklós-utca sarkán a megyeházzal szemben. Ugyanott mindkét nembeli, jó bizonyítványokkal ellátott e-céledek megrendelhetők.

A legbiztosabb szer

az általam, **CSILLAG ANNA** által feltalált

haj- és szakálnövesztő kenőcs

mely a gyógyászati facultások leghíresebb szakértő által vegyelemzettett s kitünő hatásnak találtott: a haj kihullása ellen, a haj növesztésére, fejköszvény ellen, kopakéj zűdés, kopaszfűzés, a bajusz és szakál ritka növese ellen.

szétküldési gyári főraktár

Budapesten, VI., Király-utca 26.

DEBRECZENBEN kapható Dr. ROTSCHEK EMIL gyógyszerész urnál.